

Til Reguleringsmyndigheten for energi
v/ rme@nve.no

Referanse 202205516 og 202205739

Oslo 1.6.2022

Vår ref: Asle Strand

Høringsinnspill til RMEs eksterne rapporter 3-4/2022: Nye måter å måle nettselskapenes effektivitet på

Samfunnsbedriftene Energi er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for over 150 energiselskap, herunder om lag halvparten av de ordinære nettselskapene i Norge.

Disse distribusjonsselskapene er alle omfattet av RMEs inntektsregulering og vil bli berørt av eventuelle endringer som vurderes i disse rapportene.

Samfunnsbedriftene Energi forstår det slik at rapportene er en oppfølging av de eksterne RME rapportene 1-3 fra 2021, og at de også denne gang er sendt ut på en første høring der RME i etterkant vil gjennomgå disse og høringsinnspill, for deretter å vurdere om noe skal bearbeides videre og ende opp i nye høringsutkast. Med dette som bakgrunn har vi her vurdert begge de rapportene som er på høring under ett, men med enkelte kommentarer knyttet til hver rapport.

Overordnet

Samfunnsbedriftene Energi mener utviklingen av reguleringsmodellen nå går i feil retning, for dersom, rapportenes forslag tas til følge, vil vi få en modell som få vil kjenne seg igjen i.

I fjor var vi usikre på i hvor stor grad temaene som ble diskutert ville være forbedringer og gi riktig retning for nettutviklingen. Det siste årets strømpriser, nettutfordringer, tariffdiskusjoner og utredninger av behovet for et framtidrettet nett har ikke gjort disse spørsmålene mindre relevant. Slik situasjonen nå står, mener vi det bør føre til at RME heller vurderer de overordnede faktorene i modellen framfor teoretiske forbedringer.

Samfunnsbedriftene Energi er generelt positive til at RME gjennomfører utredninger om og hvordan inntektsreguleringen kan forbedres. Vi er godt kjent med at RME løpende gjør egne vurderinger, men vi mener det er positivt at eksterne miljøer får anledning til å bidra til forbedringer.

Vi vil imidlertid bemerke at vi også denne gangen er kritiske til at bestilte eksterne rapporter skrives og sendes ut på engelsk uten norsk oversettelse. Det undergraver norsk som hovedspråk og gjør innholdet klart mindre tilgjengelig for en stor del av bransjen. Vi har forståelse for et ønske om å involvere flere faglige miljøer, men det bør da være et krav at rapportene også oversettes/ publiseres på norsk.

Alle er enige om at vi bør ha en modell som legitimerer og bidrar til gode samfunnsøkonomiske løsninger. Samtidig bør modellen være så enkel som mulig slik at aktørene har vilje og evne til å både forstå den og agere rasjonelt. I det store bildet bør RME alltid vurdere om økt detaljering og teoretisering av reguleringen bidrar positivt eller negativt.

Rapportene som er publisert nå er til dels svært teoretiske og tar til dels også lite hensyn til at det ligger klare historiske og geografiske forhold bak det nettet vi har i dag. Dette er gjerne en konsekvens av at oppdragene tar utgangspunkt i teori mer enn norske, faktiske forhold. Generelt mener vi det er uheldig da en svært teoretisk tilnærming nødvendigvis gir langt mindre verdi enn utredninger bygget på lang og omfattende erfaring fra konkret virksomhet i Norge.

Hele inntektsreguleringen er nå til vurdering. Trinn 2 og 3 i DEA modellen har og har hatt egne prosesser. Dagens høring gjelder trinn 1. I sum kan dette tyde på at modellen ikke er så treffsikker og presis som en kunne ønske. Samfunnsbedriftene er opptatt av denne problemstillingen og selv om ikke fordeling på kostnadsnorm og egne kostnader er direkte tema i denne høringen mener vi RME bør merke seg denne naturlige konklusjonen og anvende den i kommende diskusjoner om 70/30 eller andre fordelingsnøkler.

Samfunnsbedriftene Energi mener de gjentatte endringene i modellen er et klart tegn på at en bør være svært forsiktig med å legge for stor vekt på normkostnaden. Det vil gjelde også etter eventuelle forbedringer som følge av det som er utredet.

Konkret til rapportene

Rapport 3/2022 er til dels interessant. Samfunnsbedriftene Energi mener det ville vært fornuftig og riktig å ta hensyn til effekt og avstand ved beregning av oppgaven til nettselskapene, dersom nettene skulle bygges fra grunnen i dag.

Dagens nett er imidlertid et resultat av lang historikk basert på beste praksis til enhver tid og et forbruksmønster som i mange områder er kraftig endret. Selv om nettet kanskje ville blitt bygd annerledes i dag må framtidig regulering anerkjenne det arbeidet som er gjort tidligere, og betrakte det som tilnærmet optimalt for sin tid.

Selv om dagens sammenligninger også kan være påvirket av at nett er bygget på ulike tider og at de er mer eller mindre tidsmessige, vil det trolig være utfordrende å skape forståelse for en overgang til helt nye sammenligninger.

Forslaget om en modell med syntetisk nett og sammenslåing av høyspent og lavspent nett i en felles løsning kan virke rasjonell i teorien, men vil neppe få bifall fra de som skal planlegge det fysiske nettet. Og det vil være tilfelle uavhengig av hvilken metode en bruker for å konstruere det syntetiske nettet, i dette tilfelle med eller uten noder, jfr rapport 4/2022.

Rapportene angir en rekke utfordringer de har erfart i testingen av alternative modeller. Og en rekke av disse er utvilsomt svært alvorlige. Disse gjengis ikke her, men er godt beskrevet i rapportene.

Samfunnsbedriftene Energi er derfor skeptiske til å konstruere helt nye nettmodeller for bruk i reguleringen.

Pålitelighet

Rapport 3/2022 sier også noe om leveringspålitelighet og alternative måter å ta hensyn til dette i effektivitetsberegningen ønskes velkommen. Dette er et svært viktig tema og vi mener dagens regulering ikke tar tilstrekkelig hensyn til forskjeller i nettene i vurderingen av leveringssikkerhet og hvordan dette skal håndteres i reguleringen. Utredningen er i stor grad en omtale av KILE problematikk, men med nye begreper.

Det foreslås å innføre en ny variabel som i praksis tar hensyn til lengden av radialer i nettet. Dette er utvilsomt interessant og bør følges opp av RME. Når det gjelder utformingen av

korreksjonsfaktoren Beta er vi overrasket over konklusjonen til Thema. De er tydelige på at den bør være ulik for by og land og argumentene er klare og lett forståelige, men de foreslår likevel en lik faktor for alle. Det bør definitivt sees nærmere på dette før det kommer et konkret forslag til hvordan dette kan og bør gjøres.

Det bør være vel kjent at Samfunnsbedriftene Energi ikke er fornøyd med dagens regelverk innen en rekke områder rundt KILE og vi ser fram til det videre arbeidet her, som et bidrag til forbedringer.

Konklusjon

Samfunnsbedriftene er positive til at RME vurderer forbedringer i reguleringen. Vi har i denne høringsrunden i stor grad nøydt seg med å kommentere noen hovedpunkter og litt om retningsvalg.

Vi er utvilsomt positive til klare forbedringer, men er i sterk tvil om utviklingen går riktig vei. Thema lister i rapporten opp en rekke generelle mål for modellen. Hvordan vi skal bygge framtidsrettet er ikke nevnt, heller ikke kundetilfredshet eller ivaretagelse av ansattes entusiasme for bygging og drift av nettet. Dette er noen punkter, blant mange, som i liten grad blir ivaretatt i dagens modell og regelverket ellers.

Nettselskapene er monopoler og de bør reguleres, men graden av detaljering bør vurderes. Vi har i dag en kompleks modell og diskuterer i stor grad marginale endringer.

Samfunnsbedriftene Energi mener RME bør vurdere en åpen diskusjon om hvilket behov vi har for detaljregulering. Særlig i en tid der det er stadig større forventninger til innovasjon og utvikling, også hos nettselskapene. Dette er vanskelig å forene med en stram detaljregulering. Selskapene er eid av kundene enten direkte eller indirekte via offentlig eierskap. Kanskje det er samfunnsmessig rasjonelt at virksomhetene i større grad styres etter overordnede mål, eller i større grad bør vurderes mot seg selv, analogt til Statnett.

Siste års diskusjoner tyder på at vi nå ikke har et optimalt nett på noen spenningsnivåer. Det er mange årsaker til at det er slik, reguleringen kan være en av dem.

Vi ser uansett fram til RMEs videre arbeid med disse rapportene og øvrige innspill fra bransjen. Samfunnsbedriftene Energi vil på vegne av våre medlemmer gå gjennom alle forslag fra RME og ser fram til en fortsatt positiv utvikling av inntektsreguleringen.

Med vennlig hilsen

Cecilie Bjelland
Direktør
Samfunnsbedriftene Energi